

PREISKAVA

Odlomek iz «Črne srajce»

«Tamo, je rekel Mohor in pokazal na hišo. Karabinjerji so jo obstopili od treh strani, pripravljeno na strel. Brigadir in komisar za agenti sta stopila proti vežnim vratom, ki so zijala odprta na stečaj. Malija, Smončeva žena, je stala ob ognjišču in kurila za kosilo. Bila je krepka, visokorasta, predvratnih las, močne kite so ji trikrat ovijale teme. Sestletna Jožica, zagorela črnolaska kot oče, in štiriletni Cirilček, svetlo las kot mati, sta čebijala v tjo. Malija je opazila senčo na vratih in se ozrla. Ni bila videti hudo presenečena, ker je ta obisk v najbližjih mislih že na pol pričakovala. Pojava krepke kmečke lepote s svetlo-modrimi očmi je bila za komisarja in brigadirja presenečenje. Obstala sta na pragu in nista takoj spregovorila.

«Zelite, gospodje?» je vprašala. «Dober dan, gospa! Kje je vaš mož?» Otrka sta bila preplašena. Tudi Malija se je kljub pogumu stiskalo grlo. «Ali smemo vedeti, kje je?»

«Ne vem, kje je,» je odgovorila. «Odel je žviht kakemu kmetu. Ze sinoči je odšel. Ni mi natanko povedal, kam.» Niso ji verjeli. Laž je bila le preveč očita. Razleteli so se po vseh prostori. Pogledali so v izbo, v kamro, v hram in v kozjak, tudi na podstrešje, za skladiščno dvor, in za kup suhega dračja. Smonce ni bilo. A že to, da je izginil, ki je bil prejšnji večer še v vasi, jim je potrjevalo sum. Malija je medtem z otrokoma odšla v hišo in počela na tla.

«Kdo je bil sinoči pri vas?» so jo vprašali. «Nikogar ni bilo,» je odgovorila mirno, le z najrahlejšim trepetom v glasu. «Jaz nikogar nisem videla. Jaz vam nič ne vem... Za nič ne vem...»

Poklicali so karabinjerje, ki so dotlej stražili hišo. Premetavali so v izbi in v kamri, brskali po omarah in skrinjah, razmetali posteljnino in zlezli na podstrešje. Malija je nepremično sedela na tla. Z roko je božala glavico sinčka, ki mu je šlo na jok; Jožica se je namo gojila. Komisar in brigadir sta stala ob vežnih vratih in jo opazovala, kot da razbirata resnico z nje-nega obraza. Mohor se je z enim ramenom naslanjal na nebo stare tepice. Malija se je ves čas delala kot da ga ne vidi, četudi je tolačila. Slednje se ni mogla premagati, da bi ne uprla vanj na pol zaničljivo, na pol sovražni-pogled.

«Malija, ali si neumna, da ne govoriš, je Mohor začel, da je čakal samo na ta pogled. Smončo bodo izprašali. Če ni kriv, ga bodo izprašali nekaj dni izpustili. Ne bodo odnehali, dokler ga ne nejejo...»

«Pusti me, pes» je Malija sknila skozi stisnjene ustnice.

Mohor se je nemilo zdrnil. S psom ga je nihče ni na-nal. Malijo je ostro prebo-dei z zdravim očesom, hotel je vrniti psokvo za psokvo, a se je potegnil vase.

Rusoglavci karabinjerji, ki je preiskoval podstrešje, je po-gledal skozi okno.

«Gospod brigadir!» je za-klical. «Cela reč knjig. Toli-ko knjig!»

«Pokazite!»

Skozi okno je priletela knjiga, brigadir jo je pobral. Na naslovni strani je bil

žig «Bratno društvo Zavrh. Pokazal je komisarju, ki je netegnil obraz.

«Ali jo poznate?» je bri-gadir pomolil Maliji knjigo pred obraz.

«Jaz za nič ne vem,» je odgovorila.

«Vse dol!» je brigadir za-klical v okno podstrešja.

Cez minuto so začele skozi okno deževati knjige, veza-ne v črno platno, z beli-mi etiketami na hrbtih, neka-tere že hudo zdelane, z lete-čimi in orjavelimi listi, z madeži in oslovskimi ušesi. Znano je, da so šle skozi mnogo od dela zgranih rok. In vsaka je imela žig.

Malija tega ni mogla gle-dati. Zamajala je, stisnila ustnice kot da zatira boleči-no in obrnila obraz v stran.

«Kaj bi s tem?» je vprašal komisar in namignil na knjige.

«Zažgimo!»

«To ne bo gorelo.»

«Polijmo s petrolejem,» je rekel brigadir. «Kje imate petrole?» je vprašal Malijo.

«Nimam petroleja» mu je odgovorila. Našli so ga pol steklenice na tleh ob kuhinjski omari. Brigadir je po-bral tri knjige, da jih odne-se s seboj kot dokazilo gra-divo. Kup so polili in vrgli nanj gorelo voščenko. Sprva so je zdelo, da bo ugasnila, a je nato zagorela s pla-menčkom, ki se je razširil kot zelenkasta perut. Oplašil je knjige, ki so gorele počasi, z dimom, z rdeča-stimi plamenčki. Ti so zdaj pa zdaj grozili, da bodo u-gasili, a so se znova raz-žigali in se zajedali v kup.

Preiskava je bila končana. Zadnji karabinjer, ki je sto-pil iz hiše, je prinesel pest nabojev za revolver in jih dal brigadirju. Ta jih je po-kazal Maliji.

«Kaj pa to?» je vprašal.

«Jaz za nič ne vem,» je od-govorila kot tolikokrat prej.

Brigadir jo je udaril po li-cu, da se je zamajala. Za-majala je in stisnila glavo med ramena, kot da priča-kuje novega udara. Ni ga bilo. Zopet je odprla oči. Udarce jo je bolj žgal na duši kot na licu, čutila se je brezmerno ponizano in osra-močeno pred otrokoma.

Dvignila se je in v zrvavna-mu užaljena srčala naravnost v obraz.

Otrka sta planila v hla-sten jok — najprej Cirilček in za njim Jožica — in se stisnila k nji. Zopet je sedla, objela otroka vsakega z emo-roko in jo tolažila.

«Tihlo!» je rekla. «Ne jo-kajta! Saj nič ni.»

Ujela je brigadirjev po-gled, ki je komisarju namignil nanjo. Ali naj jo od-pelje? Komisar je odkim-al.

«Pojdimo!» je rekel.

Knjige so se spremenile v kup pepela. Brigadir je po-bral oklešček in dregnil vanje, da se je znova prebu-dilo nekaj plamenov. Gore-le so knjige na dnu kopice.

Nato so odšli. Ostal je ru-soglavci karabinjer. S kara-binko ob nogah se je na-slanjal na podboje vrat.

Malija je stojala gledala za kolono, ki je odhajala po ste-zi, dokler se ni skrila za gr-movje. Nato se je ozrla na karabinjerja. Kaj pa ta tu? V hipu je razumela. Straži, da zgrabi Smončo, če se vr-ne. Nehote se je ozrla čez pobočje do gozda, ki ga je zlatilo pomladansko sonce.

Karabinjer je ujel ta po-gled.

«Gospa, stopite v hišo!» je rekel.

«Tako!»

Saj je razumela. Bila je jetnica. Mimogrede se ji je pogled ustavljal na kupu pe-pela in ostankov knjig. Stisnilo jo je za srce.

FRANCE BEVK

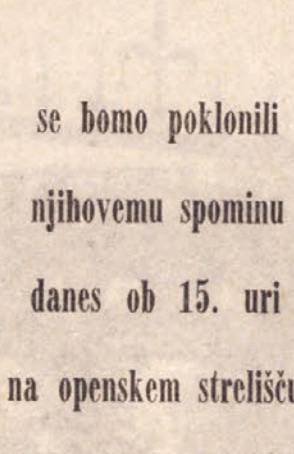
Ob 15-letnici njihove usmrtnitve

PINKO TOMAZIC

IVAN IVANCIC

VIKTOR BOHEK

SIMON KOS

IVAN VADNAL

se bomo poklonili njihovemu spominu danes ob 15. uri na openskem strelišču

V DRŽAVNI ZALOŽBI SLOVENIJE BO IZŠLO Župančičevo zbrano delo

Začetek izdajanja zbranega dela Otona Župančiča, ki bo obsegalo vse njegove že objavljene in še neobjavljene pesmi in prozo, predstavlja dogodek na knjižnem trgu in sploh v slovenskem kulturnem življenju

Državna založba Slovenije je v skladu s svojim programom, zasnovanim ob začetku zbirke zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev, izdala prvo knjigo zbranega dela Otona Župančiča. Čeprav so se sicer pojavili glasovi, naj bi založba v zbirki zbranih del slovenskih pisateljev in pesnikov dokončala najprej tiste avtorje, ki jih že izdaja in šele nato začela izdajati dela novih avtorjev, pa se je založba vendar odločila, da ostane pri stojičem programu. Res da zaradi izdaje pri Cankarjevi založbi verjetno v kratkem se ne bodo dobili zbrana dela Prešnerove Voranca in tudi ne izdaje zbranega dela Ivana Cankarja; vendar pa bo založba v zbirki zbranih del izdala zbrano delo Prešnera, Mencingerja, Vodnika in Župančiča. Zada je na naš knjižni trg prila prva knjiga Župančičevega zbranega dela. To je že 52. knjiga v zbirki zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev. Začetek izdajanja Župančičevega zbranega dela pa je nedvomno pomemben dogodek na slovenskem knjižnem kulturnem življenju. Oton Župančič je v zgodovini slovenskega pesništva in književnosti sploh, nedvomno ena najpomembnejših osebnosti. Kljub temu pa njegovo delo v celoti doslej še ni dostopno javnosti. Ko bo založba, v dveh, treh letih izdala vseh osem knjig njegovega zbranega dela, bo tako prišlo celotno Župančičevo delo dostopno javnosti.

Župančičevo zbrano delo bo obsegalo tudi pesništvo sestavke v prozi, njegova pisma, pa tudi tiste pesmi, ki so ostale raztresene po raznih revijah in zbornikih in končno tudi tiste pesmi, ki so ostale neobjavljene v zapuščini. Zato bo ta izdaja nad vse pomembna. Nje začetek s prvimi vezuskom, lahko zato še posebej toplotno pozdravimo.

Ureditev celotnega zbranega dela je zamišljena tako, da bo v skladu z ureditvijo del drugih pesnikov in pisateljev v isti zbirki zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev. Župančičevo zbrano delo bo prineslo najprej njegove pesmi, nato dramatik, prozo in na koncu pisma. Za ureditev posameznih skupin, kot so na primer pesmi ali proza, velja načelo kronološke razvrstitve. Vendar pa časovnega zaporedja ni moglo uveljaviti popolnoma in dosledno, ker bi v tem primeru bile razbite tiste v sebi zaključene in organske celote, iz katerih je sestavljen celotno pesnikovo delo. Zato so tudi iz prve knjige zbranega dela izločene vse otroške pesmi, ki bodo objavljene skupaj, ne glede na čas njih nastanka. Isto velja za epigrame, napise, posvetila. In prav isto za prozo. Celotna izdaja Župančičevega zbranega dela je torej zgrajena na spoštovanju vsebinske in oblikovne strukture Župančičevega dela, hkrati pa se ravna tudi po časovni zuporostnosti.

Posebej je omeniti še opombe, ki bodo na koncu vsake knjige in katerih namen je najprej pojasniti obseg in ureditev vsake knjige zbranega dela. V opombah je posameznim pesmim ali sestavkom pa bo bralec našel podatke, ki pojasnjujejo nastanek pesmi, prozo, skratka, razne variante, skratka, vse najnujnejše podatke, ob katerih pa se urednik ne bo spuščal v obširnejša razglabljanja.

V skladu z vsemi temi načeli je urejena tudi prva, sedaj izšla knjiga Župančičevega zbranega dela. Ta knjiga obsega razen otroških pesmi, vse Župančičevo poezijo do konca leta 1903. Vzrok, da urednik ni zajel v to knjigo poezije preko tega datuma je v obsežnosti gradiva, predvsem pa v tem, da tvori ta poezija iz prvega obdobja Župančičevega umetniškega ustvarjanja neko zaokroženo in notranje vsebinsko poezijo, ki je ne kaže razbijati. Ker sta v tem prvem ob-

dobju Župančičevega ustvarjanja izšli dve knjigi Župančičevih pesmi, «Časa opanjnosti» (leta 1899) in «Čez plan» (1904), obsega pr

Dopisi iz naših krajev

Pomen krmljenja

V tem letnem času je vse, kakor zelo važno, da se pomenimo nekoliko o tej zadevi. Sedaj je prešla, oziroma marsikje se prehaja živina od pašne krmiljenja iz jasi. V hlevu pa je važno, da je živina redno krmljena, ker le na ta način bo izkoristena vsa krma in nam povrnjena v obliki mleka in prirastka živali. Če živino krmimo se tako dobro, a ne redno, smo denar zmetali skozi okno. Krma je najbolj izkoristena, če jo pokladamo v pravem času. Prevladuje mnenje, da je najbolje krmiti živino dvakrat na dan, kar nam dokazuje tudi dejstvo, da se živina na paši navadno dvakrat na dan nažre, ostali čas pa miruje.

Pri dvakratnem krmljenju krmimo jutraj in zvečer. Seveda se tu ne smemo ozirati na mlada teleta, ki sesajo tudi štrikrat na dan, kar je potrebno v prvih tednih. Seveda pa se mora živina navaditi do sita.

Praden prinesemo ali pripeljemo seno, otavo ali druga esuhala krmila v hlev, jih dobro pretresemo, da se izprazni in ne okužijo hlevskega zraka z različnimi glivicami in prahom, ki jih je zlasti mnogo v senu, sušenem v slabem vremenu. Seno pokladamo suho, ker je lažje prebavljivo.

Pokladati moramo zaradi boljše prebave po nekem vrstnem redu. Najprej pokladamo močna krmila, ki jih nekoliko navlažimo z vodo, nato pride na vrsto pesa, korenje in dru-

go, na primer razna silirana krma in nato sledi seno. Nazadnje damo živini še slamo, ki jo predhodno zrežemo na slamorezenci. Na ta način živina raje žre, ne razmetava krme in se tudi ne preobije. Prav tako ostane hrana čista, ker je živina ne oslini in jo tudi žre počasneje in in vsaki način boljše izkoristi.

Prehod od ene krme k drugi moramo postopoma izvajati. To velja tudi tedaj, kadar menjamo krmila ob drugem letnem času. Organizem živali je občutljiv za vsako spremembo in ga je treba privaditi počasi. Često se zgodi, da žival ob takih prehodih zboli, dobi močno vročino, je zapčena in ne v malo primerih je tak primer smrtno nevaren, zlasti če ni hitre pomoči veterinarja. Se hujše pa je, kar se čisto dogaja, če krmu prehitro menjamo, da izgube krave na količini mleka, ostala živina pa izgubi na teži. Vse te napake pa se dajo popraviti zelo težko in traja precej časa, preden pridobijo živali zopet prejšnjo težo in se kravam molznicam povrne normalna količina mleka.

V času, ko krmimo pri jasi, moramo misliti tudi na dodatke, ki jih živina potrebuje. To so klajno apno in soli. Zlasti so ti dodatki potrebni mladi živini in bresljam kravam, seveda pa tudi ostali živini. Poglejmo si nekoliko, koliko potrebuje živina teh snovi:

	fosforovo apno	sol
konj	15-25 g	15-20 g
teleta	8-15 »	10-15 »
odraslo govedo	30-45 »	25-45 »
perutnina	1-1,5 »	1-2 »

Ko se je žival nakrmila, ji damo svežo primerno temperirano vodo. Voda mora imeti vsaj 10 stopinj Celzija.

Vsa hrana in prav tako jasi in ves hlev, morajo biti čiste. Po krmljenju moramo očistiti hlev oziroma morajo biti oči-

Tehtno mnenje našega kmeta

V nedeljskem glanku »Bratci razsodite!« sem čital med drugim, da nima zemlja moštvo. Ne morem se s tem mnenjem povsem strinjati. Res je moštvo razmeroma malo in veliko premalo, a nekaj jih je le, čeprav ne takih kot si jih želimo in si tudi sami (mojstri) želijo, da bi bili. Navesti hočem le enega teh. Obiskal sem ga z namenom, da mi pove kako gospodari in če se kmetovanje izplača. Mislim, da je njegovo mnenje dovolj tehtno.

Prišel je s temi in onimi težavami iz svoje mladosti, zlasti iz tiste, ki je (pred okrog 30 leti) prevzel gospodarstvo. Z njim je bilo nekaj tako kot je bilo z vsemi glavnimi dediči: star način gospodarjenja, dote in večkrat (zaradi doti) dolgotrajna. Naloga mladega gospodarja ni bila lahka: od zore do mraka vztrajno delo in skrb, ali pa preprosti. Vse je padlo na njegova in ženina ramena. Pomoč otrok (enega sina in dveh hčera) je prihajala s počasnim korakom.

Ima 15 ha zemlje, ali po naše srednje kmetijo, sestojajo iz 1,3 ha polja, 0,2 ha nesrtnjenega vinograda, 4 ha senoži, 4,5 ha gozda in 5 ha pašnikov. Torej ne malo obdelovalne zemlje. Vendar mu posestvo v celoti nudi pogoje za samostojno ali takšno kmetijsko gospodarstvo, od katerega se lahko preživi.

Najbolj se je zanimal, in se še zanima, za vinarstvo. Ima 1600 trt in pridelal okrog 45 hl vina (pridelal pa je že 70 hl). Ima 6 glav goveda avstrijske pasme, od tega 3 krave. Skerbi za dobro krmo in posveča posebno veliko skrb. Vsega porabi za trte in njibe. Za gnojenje travnikov ga pri-manjkuje. Priznava, da se je na to (prema) zanimal in se namarava v bodoče izboljšati travništvo bolj posvečati. V gozdu si lahko napravi mnogo komposta, ker ni lahkomiselno pustil lesa, ker se za-vedu, da je v njem zlata rezerva.

Za gospodarska poslopja (za nov hlev, lopo, vinjaki in gnojnice), ki jo Tržačani zelo cenijo in se lahko razpeha po precej ugodnih cenah. Namerala gojiti za trg tudi drugo zelenjavo.

»Po mojem mnenju in izkušnjah ne more nihče trditi, da se skrbno obdelovanje zem-

lje ne izplača. Tudi manjše kmetije in delavske družine, ki imajo nekaj malega zemlje, bi lahko imele v zemlji izdatno gospodarsko oporo. To je dosti odvisno od gospodinje. Treba se je čvrsto lotiti in vztrajati.

Pa sem si pri teh besedah mislil: Kakšen gospodarski uspeh bi zaznamovali, če bi bili in bi se danes gospodari-li bolj smotrno in v višjem strokovnim znanjem! Za to se moramo vsi vztrajno boriti.

Opozorilo vinogradnikom

Tržaška prefektura je na osnovi zakona izdala sledeči ukrep o hranjenju vinskih tropin.

Clen 1. Hramba vinskih tropin je dovoljena samo do 31. 12. 1956, po tem roku pa se lahko hranijo tropine samo v primeru, če so izpolnjeni sledeči pogoji:

a) Če tropine hranijo v destilatorjih in lastnik izjavi, da jih podvrže nadzorstvu finančnih agentov.

b) Če so vinske tropine močno pokisale, ali se na kak drug način pokvarile.

c) Če jih zmešajo z drugimi ostanki, tako da bodo lahko služile le za gnojilo.

d) Če jih denaturirajo s prirastanjem najmanj 1 kg soli na stot.

Clen 2. določa, da je produkcija patoke (vinilni) dovoljena samo za destilacijo in produkcijo kisa. Vsakdo, ki namerava pripraviti patok, mora najmanj pet dni prej predložiti prijavo kemijsko-blagovnanstvenemu laboratoriju v Trstu pri trgovinski zbornici, Borznj trg št. 2.

Proizvajalca patoke za lastno uporabo in za prodajo je prepovedano.

Clen 3. določa, da je treba od 31. januarja do 31. avgusta 1957 prijaviti vsako ne spontano fermentacijo ali izpremembo vina najmanj pet dni prej zgoraj omenjenemu laboratoriju.

SALEŽ

Ugodno vreme izkoristimo za pripravo stete in drv ter okopavanje in kolienje trt. Vse je važno, a za najvažnejše opravilo pred zimo smatramo okopavanje in gnojenje trt. To opravilo ima velike prednosti, seveda, če je gnoj zrel (udelan). S predzimo obdelavo zemlje, pa bilo vinogradniške ali njivske, pospešimo pripravljenost rastlinam dostopne hrane.

Nekateri gospodarji imajo v načrtu tudi izboljšanje seno-žeti, kar vidijo kakšnega velikega pomena je senožet in kako važno vlogo igra pri vseh kmetijskih dejavnostih. To smo do sedaj preveč zanemarili in se mora v bodoče veliko bolj zanimati.

PREBENEČ

Pred dnevi je bila dokončana obnova poškodovanih in porušeni gospodarskih poslopj, ki so bila prizadeta zaradi vojnih dogodkov. Pralica, ki smo jo zelo potrebovali, je tudi že dokončana, prav tako so že dogradili tudi vojašnice. Zdjaj smo začeli kuhati žganje, da ga bomo imeli za svojo uporabo; za prodajo pa ga bo le malo.

Pred nekaj tedni je jugoslovansko-italijanska razmejitvena komisija končno uredila vprašanje, ki nam je bilo zelo pri srcu. Kakor smo že pred časom pisali, smo imeli precej sitnosti, ker je državna meja sekala pot, ki pelje iz naše vasi na polje pod vasio. Tako smo morali dvakrat čez mejo, da smo prišli na njive, ki so bile tostran meje. Zdjaj tega ni več, ker so mejo nekoliko preložili in je vsa pot tostran meje.

NABREŽINA

Cudne stvari se dogajajo na Tržaškem ozemlju, stvari ki jih res ne razumemo. Svet, ki ga razlazuje za širjenje ceste Sesljan - Trst plačuje cestno upravo, kot slišimo, po okrog 90 lir za kv. meter.

Tudi v železniški industriji konj (kjer polzijo nova industrijska podjetja že ob svojem začetku drugo za drugim v konj) stiskajo cene za razlaščenca zemljišča na smrtonosno nizke zneske. Za naš svet pa naj bi — kot smo slišali na zadnji naši občinski seji — veljalo drugo merilo. Občina skuša s prodajo občinskega sveta (samega kamnitega terena) v gradbene namene reševati stanovanjsko krizo. Pri stojnim državnim organom pa so te cene (povprečno 300-350 kv. meter, kar je itak dovolj visoko) prenizke. Vemo, da je občina v finančnih stiskah, a temu je kriv sistem v upravnopolitičnem poslovanju in zato bi se moralo za odpravo te krize iskati drugačne viire, ne pa takšnih, ki prizadejajo delovne ljudi.

SLIVNO

Pred nekaj desetletji je šolski okoliš Sempolaj vključeval tudi našo vas. Ko smo dobili svojo šolo, je pot odpadla. Od takrat do danes se otroci stiskajo v zasebnih učilnicah, torej v prostorih, ki ne odgovarjajo predpisom. Tesni, temni in zaduhli prostori niso nikoli naklonjeni zdravemu telesnemu in duševnemu razvoju, toliko manj pa kot učilnice. Končno upamo, da bodo tudi naši otroci že v prihodnjem šolskem letu v novi, dostojni šolski zgradbi, za katero je že odobreno 8 milijonov. V ponedeljek smo se spazumeli z našim županom glede šolskega prostora. V ponedeljek smo se spazumeli z našim županom glede šolskega prostora. V ponedeljek smo se spazumeli z našim županom glede šolskega prostora.

Istočasno smo se z županom in odbornikom Legiko, ki je bil z županom porazgovoril o naših slabih poteh, ki ne morejo dolgo ostati v takem stanju. Med drugim smo opozorili na javno luč, ki se tudi pri nas večkrat kosa s sončno lučjo in tako obremenjuje občinsko blaginjo. Na to nemarnost oseba pri elektriki centrali so že večkrat opozorili tudi druge vasi, a ni pomagalo.

ZGONIK

Zadnji nedeljski dopis iz Praprota je omenil, da je tamkajšnje zemljišče pod vasio primerno za gojenje zelenjave in cvetlic. Tudi pri nas bi bile nekatere lege, čeprav niso tako na dobrem za napeljavno vodo, kot je zemljišče pod Praprotom, pripravne za poljsko vrtnarstvo. V poštvi bi prišle kulture, s katerimi se že ukvarjamo, in sicer kaspunice, gomoljnice in čebulnice ter stročnice, vmes še nekatere, če se znane vrste cvetice. To pa zahteva razen vode tudi srsteno (humus) ali obilo gnoj in pravilno kolobarjenje ali plodored. Močno izkorisčena zemlja potrebuje dosti dobrega gnojila in počitka. To dosežemo, če uvrščamo v plodored eno ali dveletno deteljo z ovsom ali ječmenom, s čimer ustrezemo ječmenju in živini, ki tako dobi tečno krmo. Plodored bi bil takšen — le prvo leto detelja z ovsom ali ječmenom, drugo in tretje leto detelja, č

